

imeli s šolami, s Cerkvijo in železnicami preveč dela! Čudno je to, da sedaj dijaki močno silijo v vojaške višje šole; od 900 prošnikov morali so jih 600 odbiti. Na Ogerskem so Angleži vojaških konj kupili 320 in dobro plačali. Hrvatski sabor zopet zboruje. Fml. König je poveljnik onim vojakom, ki pojdejo naprej v Turško. Regiment št. 41. in 76. potem 25. in 31. lovski bataljon so uže na meji, katero bodo, kakor se poroča, dne 8. sept. prekoračili. Bodi jim sreča mila!

Vnanje države. Oberst Haymerle je nedavno objavil spis o tem, kako Italijani neprestano ščujejo zoper Avstrijo, celó v šolah imajo zemljopise, kder je pol Tirolske, Gorica, Primorsko in Dalmacija italijanskemu kraljestvu pririsan; dokazal je, kako se Italija oroža in povsod rovlje zoper nas. Ovi spis je italijanske ministre nemilo dirnil, in se delajo nedolžni in razžaljeni; kralj Humbert pa v Monzi s pomočjo generalov „študira“ vojaške reči. No, prej ali slej dobimo krvavo vojsko z Lahom! — Ruski car se mudi v Varšavi in slišimo, da hoče mir narediti med Poljaki in Rusi ter ustaviti preganjanje katoliške Cerkve na Poljskem, kder so skoro sami katoličani. Da se mržnja, nastala med Rusi in Nemci, poravnava, obišče cesar Viljelm sam ruskega carja, ki mu pride do meje nasproti. Rusi so zgubili slavnega generala zmagovalca pri Karsu. Znani Lazarjev je v vojski proti Turkmenom na griži zbolel in umrl. — Rumuni nečejo sprejeti 300.000 Judov, ki se hočejo ondi naseliti; Rumuni imajo prav! Albanci so v Prizrenu zborovali in sklenili vmaširanje avstrijskih vojakov zabraniti. Srbske železnice stavilo bo bržčas avstrijsko društvo železnice: Staatsbahn. Na Pruskem imajo volilno borbo; tudi ondi so na Jude srditi in sliši se pogosto: ne volite juda! Na Francoskem je zopet 600 požigalcev Pariza bilo pomiloščenih in domov spuščenih, a jezuite in šolske sestre tirajo iz šol in dežele. Taka neumna republika ne more dolgo obstati. Na Angleškem je umrl J. Hill 84 let star; ta mož je izumil poštne marke. Mesto Memfiz v Ameriki je od 50.000 prebivalcev polovico zgubilo. Žolta groznica pobira ljudi ali jih tira v pobeg!

Za poduk in kratek čas.

V Sarajevu.

III. Nadaljnem popis Sarajeva, kakoršno je bilo mesto pred nedavnim strašnim požarom, in kakor sem si ga sam ogledati zamogel. Kristjani imajo 3 cerkve in sicer katoličani edno in pravoslavni (na to ime so sicer ponosni, pa ne odgovarja resnici, naj bi se raji imenovali; krivoslavne, ker so odpali od pravoslavne katoliške Cerkve) dve, večjo in manjšo. Katoliška cerkva, revna in majhna, stoji ali je stala na desnem obrežju Miljackinem v tesnej pa važnej ulici Latinluk-u. Nad

vihodom v ozek dvor, katerega kinča košata akacija, je napisano: „Stan katolič kog župnika“. Tik pri cerkvi biva župnik z dvema pomočnikoma, stoluje apostolski vikar Bosne mil. gospod Paskal Vuičić, škof Antifelenski, ker so mu prejšnjo stolico Brestovsko muhamedani zažgali; stanujejo na dalje 4 sestre reda sv. Vincenja de Paula, došle l. 1871 iz Zagreba. Dve ste Hrvatici, 1 Slavonka in 1 Kranjica (Cecilija Mezner, doma blizu Ljubljane). Cerkev je posvečena sv. Antonu Paduanskemu, katerega podoba visi nad velikim oltarjem, v drugem stranskem oltarju na epistolske strani stoji slika Matere božje čistega spočetja. Župnija je bila v Sarajevu uže od davna. Matične knjige segajo do l. 1767. Vendar služba božja se je vršila v navadnih hišah do leta 1854, v katerem je bilo zidanje cerkve dokončano po prizadevanju in dobrotljivosti hrvaškega plemenitaša Antonija Vranyczany, kakor to svedoči spominska tablica, ktera visi na levi strani altarja sè sledečim napisom: „Plemenitomu Gospodinu Antonu Vraniczany Dobrinović-u iz Senja i njegovoj avoj porodici kao početnim dobročiniocima ovoga brama Sv. Antuna Paduanskega u Sarajevu, občina katolička i župnik Fra Grgo Martić ovaj biljeg vjekovite zahvalnosti postaviše. Goldine † 1863.“ Pri cerkvi sloni lesen, nizek zvonik z dvema zvonoma. Prostora bode v tej kapeli za kakih 400 poblevnih duš; več pa tako ni v Sarajevu katolikov. Šematizem bosanske provincije šteje l. 1877. po celem župniji, ki se razteza razven mesta še čez 20 sel in vasi samo 1557 župljanov. Kaj je to primerjeno številu mestnih prebivalcev? In ravno latini bi bili oni živelj, s katerim bi se dalo Bosni novo življenje vdehniti, jo preroditi in preobraziti. General Filipović, mož bistrega oka in jasnega duha, podaril je za novo stolno katol. cerkvo 4000 gld. In sedaj, ko je stara pogorela, bilo bi gorko želeti, da si katoličani podpirani od vseh po sv. križu in krvi sorodnih bratov, v kratkem postavijo dostojno cerkvo v takem važnem kraju, kakor je Sarajevo.

Doslej najimenitnejše poslopje celega mesta je bila srbska katedrala (stolna cerkva), pričeta l. 1863. in posvečena l. 1870. Pravijo, da je obično stala 40.000 „žutih dukatov“. Vendar ni posebne umetne vrednosti. V Mostaru sem našel ravno tako, le lega jena je prijaznejša in gleda črez vse mesto. Kakor muhe nagajivke so hoteli muhamedani pod vodstvom slaboglasnega Saliha Hadži Loja zabraniti zidanje srbske cerkve. Došel je iz Carigrada poseben ferman ali odlok, vsled katerega je bil odmerjen kraj, dolgost, širokost in visokost stavbe. A besni hodže so narodu svetovali, naj nikakor ne dopušča „nevernikom“ zidanja. Tedanji bosanski zapovednik Osman-paša je moral najhujše rogovileže v Novibazar prognati med temi tudi hafiza Lojo. In še le potem se je zamoglo delo dokončati. Stara srbska cerkva je majhna brez zvonika. Dva zvončka visita na de-

belem drogu zunaj cerkve. Znotraj se nabaja po stenah mnogo prav starih, pozlačenih in posrebrjenih podob grško-iztočnih svetnikov, pred katerimi užigajo verniki svečice. Srbski pop, ki mi je razkazoval te reči, je rekel, da so te slike iz daljnih krajev prinašali bogati trgovci, da je nektere princ Eugen pri svojem dohodu pograbil, potem pa jih zopet nazaj poslal. V novi cerkvi pa so bile vse stene prazne. Le oltar, ki je povsodi samo eden, je edna, da tako rečem, precej visoka in široka tabla z raznimi malarijami iz življenja Jezusovega in drugih svetnikov srbskih, in zato tablo je skrita miza, na kateri se opravljajo ceremonije. Pri glavnih delih mešne službe se odgrne zagrinjalo, da vidijo pričujoči mizo in duhovnika. Vse je tako nekako skrivnostno, zraven pa dolgočasno za duh in srce.

Spomina vredna poslopja bi še bila: Konak ali stanovanje srbskega metropolita, šest hiš evropskih konzulov, vojaška bolnišnica in vojaška akademija in pa stari Konak vstric novega; lesena razdrapana kočura, v kateri stanuje sedaj urednik „Bosansko-Hercogovačkih novin“ in pa tiskarna. Za omiko in oliko svoje mladine so Sarajevčani doslej slabo, prav slabo skrbeli.

(Dalje prihodnjič).

Smešničar 36. Nekdo je imel mlin in krčmo skupaj pod jedno streho. Nekega dne mu pivci očitajo, da ima premalo mero za pijačo, katero jim prodaja. „Nič ne goljufam“, reče jim posestnik; „za kolikor imam v gostilnici premajheno mero, za toliko imam večjo v mlinu, kedar vam in sebi merim.“

„Vrtec“.

Razne stvari.

(Kat. podpornemu društvu za šolske sestre celjske) pristopili so č. g. Janez Pribošič, c. k. vojaški kurat v Ljubljani, g. Anton Grabič, slovenski pesnik in hišni posestnik v Celji, g. Karol Šah, občin. svetovalec celjske okolice; slednji je tudi 2 fl. 50 kr. daroval.

(Učiteljski jubilej) ali 50letnico svojega izvrstnega šolskega delovanja obhajal je g. Janez Vraz, mnogozaslužni nadučitelj pri sv. Marjeti na Pesnici, dne 30. avgusta t. l. Učenci in učenke so bile v spominu na izredno svečanost obdarovane z vinom in kruhom. Bog ohrani vrlega nadučitelja še mnogo let!

(Slovenski ne znam) ali prav za prav: „ich verstehe nicht slovenisch“ je rekel pri učiteljski konferenci v Ptujcu dne 31. jul. učitelj Franc Lešnik. Tedaj je ta revež pozabil, kako je nekdanj pri sv. Roprtu v Slov. gor. zraven urednika „Slov. Gospodarja“ na šolski klopi sedel, ter res ni znal druga, nego slovenski? Oj kako grdo je za Slovenca, ako se sramuje svoje slovenske matere!

(Javno pobiranje miloščine) je c. k. namestnik štajerski zaukazal tudi za one siromake, ki so 17. in 22. avgusta bili po toči poškodovani, posebno v celjskem, konjiškem in mariborskem okraji.

(Srebrni goldinar ponarejen) bil je izdan v Celji; izdelan je iz cina; manjkal mu je napis: Viribus unitis, drugače je še precej bil pravemu goldinarju podoben.

(Nos razbil) ali prav za prav odrezal je s kupico ali glažekom J. Prevoršniku v Žavcu Franc Kajbič, ko se je v krčmi ravsal in pretepal.

(Dve kajži in pivnica) pogorela je Jožefu Stipčiču v Zibiki; ogenj zažgal je bržčas njegov 6letni fantič, z žveplenkami.

(Strela udarila) je v zvonik farne cerkve sv. Petra v gornji Radgoni, in se potem zagnala po cerkvi, katerej je novo malanje precej poškodila.

(Pri sv. Roprtu nad Laškim) so v nekem gozdu našli mnogo nakradenega blaga, v bližini pa se popteplje glasovit tat Franc Guzaj, ki je iz ječe nedavno bil všel.

(Obsojen) na 8 mesecev v ječo bil je Reichenburški trgovec Matija Mihelin, ker je rabil staro in krivo vago.

(Vratna vnetica) baje razsaja med otroci v Hočah in Slivnici in zato se boji „Marburger-Zeitung“, da ne-bi misijon oo. jezuitov bolezní še bolj razširil. Prazen strah, prej bi se bilo za Mariboržane bati, ker imajo velik sejem vsako soboto in bolj na tesnem stanujejo, kakor Hočanje in Slivničanje; sicer se pa misijonov vdeležujejo večjidel odrasčeni, ne pa otroci! „Marburger-Zeitung“ se ne boji toliko vnetice, nego — jezuitov!

(Kmetijska razstava v Lipnici) se bo vršila 27., 28., 29. in 30. septembra t. l. Načrt objavimo prihodnjič.

(Pri mariborskeji hranilnici) je se mesenca avgusta vložilo 135.149 fl., a izvzelo 100.633 fl.

(Novo pokopališče) pripravlja mariborsko mesto v Pobrežah, stezo tje pa baje na okrajne stroške raztezajo pri g. baron Rastovej hiši. Kdor kaj več vé, naj da pové „Slov. Gospodarju“!

(Pogorelecem v Hotinji vasi) so milostljivi naš knez in škof darovali 50 fl. in ravno toliko grof Laval Nugent, grajščak Hausambaški.

(Profesorsko službo za angleški jezik) na realki v Mariboru je dobil Nemec g. Lanzer, ki ni naredil za ta jezik izpita, zaptorej prosil za isto službo je Slovenec, g. Turkuš, čeravno je naredil izpit iz angleškega jezika.

(Konkurzni izpit) napravili so čč. gospodje: Fr. Arnuš, A. Fišer, K. Hribovšek, L. Janžekovič in J. Lenart.

(V Sarajevu) je 3. sept. zopet nastal ogenj zraven avstrijskega konzulata in se je vnelo 10 hiš; večje nesreče se zdaj ni bati.